

SLOVAN.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 6. marca.

1884.

Vsebina: Ivan Turgénjev. — Vlada in slovenski državni poslanci. — Zdravniški pogovori. — Slovenske slike. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Ivan Turgénjev.

Ivan Turgénjev.

Turgénjeva pradedje so bili stara bojarska družina; njihovo ime se je pogostoma imenovalo v ruski zgodovini. Stali so v prvi vrsti bojarske ustaje ter se prvi borili za narodno slovstvo; odtod pa so vzgledni rod za rodom v slovstvu in (zgodovini) vedi. Posebno slavo pa sta dosegla brata Aleksander in Nikolaj Turgénjev.

Aleksander (1784 do 1845) bil je učen zgodovinar in starinar, poseben prijatelj Puškinov; stal je pri njegovi smrtni postelji, in peljal truplo njegovo v svetogorski samostan.

Mlajši, še le pred nekoliko leti umrli brat Nikolaj (rojen 1790 l.) učil se je v Göttingenu; njega so dali leta 1813. plemenitemu Steinu kot ruskega poverjenika za upravo nemških, od Francozov Nemcem vzetih pokrajin. Pozneje cesarski svétnik je stopil v „zvezo narodne prosvete“ in se s tem zamotal v zaroto l. 1825.; pa na srečo bival že ni nič več na Ruskem, in tako so ga le obsodili „in contumaciam“. Naselil se je potem stalno v Parizu, kjer je dal na svetlo svoje imenitno delo: „La Russie et le Russes“.

Sorodnik tema dvema možema je naš Ivan Sergejevič Turgénjev. Porodil se je v Orlu 9. nov. 1818. sin precej bogatega, ravno tu naseljenega polkovnika Sergina Turgenjeva.

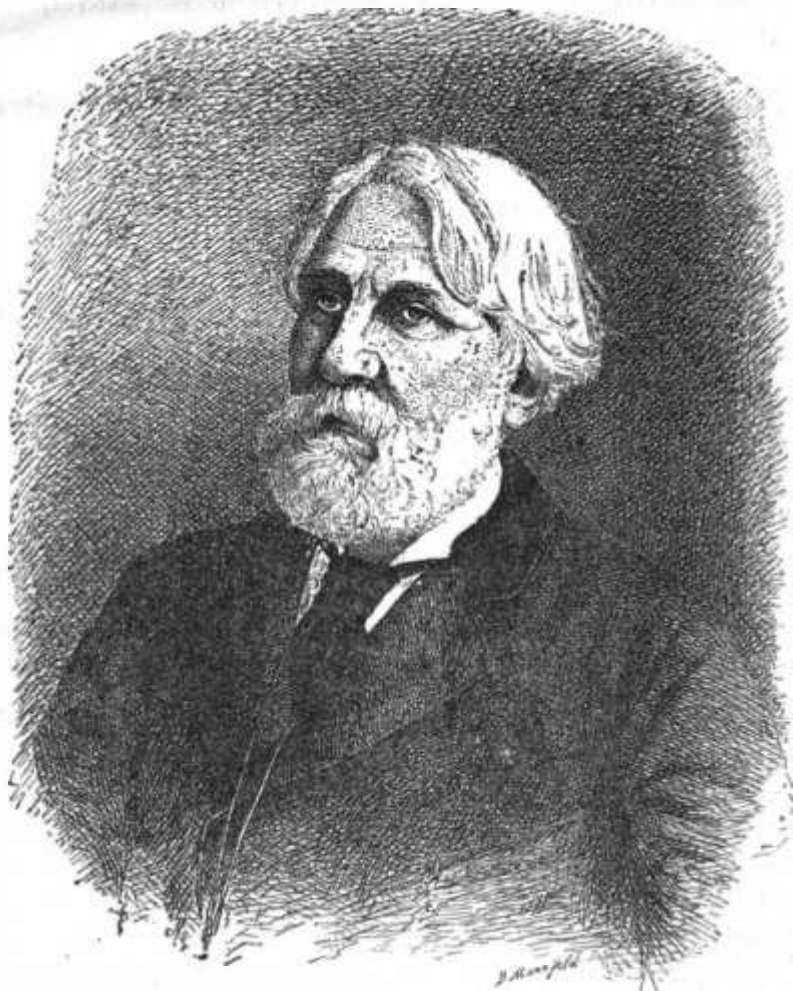
Vzgojili so ga inozemski učitelji. Največ svojih mladeniških let je preživel na kmetih. Od l. 1834—1838. učil se je v Moskvi in Petrogradu, potem pa še dve leti

v Berolinu, kjer je zimski tečaj stanoval z glasovitim Mihajlom Bakuninom. — Posebno ugajala sta mu zgodovina in modroslovje. Nemška filozofija pa mu ni menda nič kaj preveč bila po godu, ker jo mnogokrat zasmejuje v svojih proizvodih.

Vrnivši se v Petrograd delal je nekoliko časa v ministerstvu notranjih zadev; pa skoro je za zmerom iz cesarske službe izstopil ter se popolnoma posvetil pesništvu. Prve njegove poskušnje, po Lermontovem in Puškinovem vzgledu, so Rusi prezrli: še le njegova povest „Kor in kalinič“, katera je prišla po slavni Belinskega „Reviji“ v ljudi, vzbudila je nenavadno pozornost. Zdaj je odšel v Pariz, kjer se je bavil z glasovitim „Dnevnikom lovčevim“, s katerim si je na mah pridobil obilo slavo in postal prvak med ruskimi novelisti.

Dasi je bil omenjeni „Dnevnik lovčev“, po Belinskega „Reviji“ priobčen, skozi in skozi tendenciozen, prizanesla mu je vender cenzura; najberž je videla v onem delu le vrsto izbornih slik iz narave in iz ruskega življenja. Še le leta 1852. ko je izšel ves dnevnik v obliki knjige, spoznala je vlada svoj pregrešek; pa prepozno je bilo zdaj prepovedavati knjigo, vsaj jo je tako ali tako že čital bil vsak Rus.

Spis, kateri je bil Turgénjev spisal o ravnokar umrlem Gogolji, bil je zasežen; pisatelja pa so pregnali

na njegova posestva. Še le po velikem trudu takratnega cesarjeviča, Aleksandra II., zadobil je Turgénjev svojo prostost.

Odslej je živel zaporedoma v Rusiji, na Francoskem in Nemškem, dokler se ni stalno naselil v Baden Badenu (l. 1863.), kjer si je, dasiravno neoženjen, sezidal prekrasno letovišče.

Tu je dan za dnevom občeval z Louis Viardotom in njegovo ženko Pavlino Garcia.

Zadnja leta je živel v Parizu — v prijateljski zvezi s francoskimi literarniki. Umril je meseca decembra leta 1883. v Bougivalu pri Parizu.

„Dnevniku lovčevemu“ je sledila dolga vrsta manjših in večjih povesti ali novel, katerih vsaka je učakala po več natisov.

Nekatera dela so tudi prevedena na slovenski jezik.

Njegovo največje delo je epokalni roman „Nov“.

R. Bežek.

Vlada in slovenski državni poslanci.

I.

Od dne do dne moremo videti jasnejše, da se vlada grofa Taaffeja, noče ozirati na zahteve našega naroda glede izvedbe ravnopravnosti in da prezira gmotne potrebe onih dežel, po katerih stanujejo Slovenci. Vidimo pa tudi, da se Poljakom in Čehom dajejo znamenite koncesije v narodnem oziru in da poleg tega vlada prav velike svote izdaja za povzdigo obrtnih zadev med njimi in za pomnoževanje prometnih sredstev. Tudi nemški konservativci se morejo ponašati, da jim je sedanja vlada storila v mnogočem velikih uslug. Le dalmatinski poslanci nimajo z ozirom na sedanjo več ko čudno vedenje barona Jovanovića uzroka, da bi bili z njo posebno zadovoljni, a dosegli so vendar v narodnostnem oziru za razvoj hrvaškega življa preimenitno pridobitev, da je hrvaški jezik s posebnim zakonom bil pred uradi priznan za ravnopravnega z jezikom italijanskim. Tako tedaj vidimo, da je vsaka onih frakcij, iz katerih je večina državnega zbora, dosegla pri ministerstvu, kateremu je zaslomba in podpora, nekaj koncesij, nekaj pa celo prav važnih pridobitev.

Samo naši državni poslanci se ne morejo pred svojimi volilci — ako ne jemljemo v poštev nekatere neznatne ustopke — pokazati z nikakimi važnimi uspehi, dasi hodijo z ministerstvom po drni in strni. Zato se nam nehote usiljuje vprašanje: kje je iskati uzrokov tej čudni prikazni; kako si imamo razlagati, da ministerstvo ostaja za vse pritožbe gluho in nepristopno?

Odgovor na ti dve vprašanji mislimo ni težak in mnogokrat, ko smo čitali v poročilih z Dunaja o posredovanju raznih klubov pri ministerstvu; kedar je bil govor o kaki imenitni stvari, urivalo se nam je prepričanje, da bomo še morali čakati, predno se nam bodo uresničile naše narodne težnje in se zboljšale naše gmotne razmere, ako bodo sicer vse časti vredni naši gospodje državni poslanci igrali tudi zanaprej tako pasivno ulogo, kakor do zdaj. — Vselej, kedar je treba odločiti o kakem važnem vprašanju poljskega ali češkega naroda, posreduje pri ministerstvu dotični klub. Vsako poslanstvo češkega ali poljskega kluba zastopa tedaj vse člene njegove, ima tedaj pravico v ministerskem hotelu govoriti in zahtevati v imenu vseh poslancev, ki v daljši vrsti zopet reprezentujejo ves narod. Takim zahtevam, posebno ako se ponavljajo večkrat, težko se je ustavljati; — prej ali slej mora se vlada udati in udala se je doslej Čehom in Poljakom tudi še vedno.

Kako drugače pa delajo naši državni poslanci! Spomenico „Slovenskega političnega društva v Mariboru“ izročili

so ministerskemu predsedniku samo štajarski državni poslanci in spomenico političnega društva „Edinosti“ o imenovanju poreškega vladike celo jedini gospod Nabrgoj! In vendar ste obe zadevi — gotovo pa prva — prav veliko važni za ves slovenski narod, ter bi bilo potem le naravno, ko bi bili glede obeh vsi slovenski poslanci brez izjeme ravnali solidarno. Nenaravno in neopravičeno je tedaj, da slovenski državni poslanci ne spoznavajo in ne priznavajo pred vsem svetom one naravne vezi, katera jih druži kot poslance slovenskega naroda. In ker ta ostane isti narod, dasi stane po raznih deželah in dasi mu solnce vladine milosti deli prav nejednakomerno svoje žarke, morali bi naši državni poslanci z ministerstvom vedno govoriti le v imenu vsega slovenskega naroda. Saj ima isti po vseh kronovinah, katere so mu določene od nekaj v stanovanje, iste potrebe in iste zahteve in vlada naj konečno spozna, da ni še storila nasproti nam vsega, ako nam na Kranjsko pošlje kakega nepristranskega uradnika in ne dopušča, da v tej deželi proti kompaktni in impozantni večini prebivalstva ne rujejo ko doslej njeni organi, temveč, da ima slovenski narod pravico in voljo od nje zahtevati vse kaj drugega, važnejšega, izdatnejšega. Vrhu tega pa bi moral za naše državne poslance biti merodaven še drug ozir, — ozir pravega rodoljuba. Domoljub je sicer lahko vsak, kdor se trudi za napredek svoje ožje domovine, tedaj Kranjskega, Štajarskega, Koroškega in Primorskega; rodoljub pa more biti in je le oni, kateremu je na srcu blagor vsega onega naroda, čegar sin je. Ne sme se tedaj omejevati tako, da skrbi le za napredek posamičnih njegovih pokrajin, temveč srce njegovo mora z jednako ljubeznijo obsegati ves narod.

In ali so slovenski državni poslanci kedaj pomislili, da s svojim posamičnim, po deželah ločenim delovanjem, koristijo le onim separatističnim težnjam, katere so se pokazale za poslednjega zasedanja v kranjskem deželnem zboru; katere, po vsem kar je doslej znanega, podpira vlada grofa Taaffeja in katere bi, ako bi se kedaj uresničile, bile največja nesreča za naš narod in največja nevarnost za njegov obstoj? Ali so kedaj pomislili, da oni priznavajo molče in — tako vsaj njim na čast mislimo — nehoté, da je opravičeno, ako se začnemo zopet deliti in razločevati po onih imenih, katere so nam dale politične meje posamičnih dežel? — Vse to naj dobro in korenito premislijo in prepričani smo, da bodo — ko

bi se tudi vlada temu protivila — spoznali, da jedino solidarno njihovo ravnanje v vseh našega naroda in njegovega obstoja tičočih se razmerah more biti pravilno in dajati upanje v uspeh.

Ugovarjati bi se nam utegnulo, da bi ravnanje, kakeršno smo doslej naznačili, ne bilo zategadelj mogoče, ker slovenski poslanci nimajo svojega kluba in bi vsled tega svojim zahtevam ne mogli pridobiti take veljave, kakor Čehi in Poljaki. Ko bi tudi ne priznavali, da je organizacija posamičnih klubov jako važna, moralo bi nas o tem poučiti postopanje grofa Coroninija in kneza Lichtensteina, katera sta samo zato, da svojim zahtevam pridobita večjo veljavo, osnovala posebna, dasi maloštevilna kluba; a s tem še nismo rekli, da bi slovenski poslanci — ako že nikakor ne nameravajo ustanoviti posebnega kluba, kateri bi glede na njihovo število ne bil nemogoč — ne mogli vendar pridobiti svojim zahtevam važnosti, kakeršno res imajo. Naj ravnajo odločno in skupno kot poslanci jednega naroda, stanujočega pod vlado istega vladarja; naj posnemajo v solidarnosti Čehe, Poljake in dalmatinske poslance in videli bodo o kratkem, da bodo v prihodnje njihovi glasovi veljali več, nego do-

slej in da bode vsled tega njihovo delovanje za ves slovenski narod koristnejše in uspešnejše.

Ker so pri nas sedaj, ko nas vlada hoče osrečiti s slovenskokranjskim listom, separatistične tendencije na dnevnem redu, utegnil bi tudi kedo ugovarjati, da tako skupno postopanje poslancev, kateri so bili izvoljeni po posamičnih deželah, ne bi bilo pravilno. Takemu ugovoru moramo že znaprej odbiti podstavo, poudarjaje, da se na državnem zboru, odkar so se odpravile volitve iz deželnih zborov in uvele neposredne volitve, zastopa le celota. Dežele tu izginevajo; namesto njih pa stopajo skupine po narodnostih. Sicer pa so vsi slovenski državni poslanci izvoljeni na podstavi istega programa, kateri je slovenski narod že tolikrat neposredno naglašal in kateri zahteva, da se konečno izvedó zakoni, kateri mu zagotavljajo ravnopravnost z drugimi pod žezlom istega vladarja živečimi narodi in da se zboljša gmotno stanje v njegovi domovini. In če bi danes ali jutri svoje volilce povprašali o tem, prepričani smo, da se bodo vsi izjavili za solidarno njihovo ravnanje v vseh našega naroda tičočih se vprašanjih.

—p—p—

Zdravniški pogovori.

Spisuje dr. Josip, Derč.

IV. O uzrokih bolezni.

Neprimeren živež.

Pri vsakem delu, katero človek opravlja, bodi še tako majhno, uporablja se kolikor toliko životne tvarine tako, da izgubiva človeško telo 3—4 kilograme svoje teže na dan računaje tudi izgubo teže vsled dihanja itd. Razumeva se, da se mora ta izguba nadomeščati, ako si hočemo ohraniti svoj krepki život in sploh živeti.

Nedostatek ali slaba, neprimerna sestava nadomestilnih tvarin prouzročuje bolehanje in smrt. Potreba nadomeščanja one izgube na telesu kaže se pri človeku, kakor pri vsaki drugi živali v občutku glada in žeje. Glad je ona sila, katera goni človeka do najbolj zaničljivih dejanj, pri čemer mu njegov duh izumlja vse potrebne pripomočke. Stradanje in glad sta poglavitna uzroka vseh prekucij in revolucij, in res smešno je, da učeni zgodovinarji vse listine prebrskajo išoč uzroka tej ali oni prekuciji v človeški družbi, ko jim je pravi vzrok vendar pred nosom!

Življenje je bojevanje za obstoj! To se vidi dobro pri nekaterih živalih, katerih življenje ni v ničem drugem, nego v tem, da svoj plen ulové in požro, in vsi organi so jim samo v ta namen. Takim živalim podobni so tudi nekateri ljudje, kateri ne poznajo drugega idejala na svetu, nego želodec, in te ljudi imenoval bi komuniste.

Skrb za vsakdanji kruhek je dejanje in nehanje vsega človeštva, in vse grde čednosti, kakor zavist in nevoščljivost, imajo svoj izvor v tej skrbi. Da bi laglje živel sam, obrekuje in grdi svojega bližnjega, katerega misli s tem uničiti in ugonobiti. Dà, ta ljubi kruhek!

Kuge, lakote in vojske reši nas o Gospod! moli se v litanijah. Nekateri pa pridevajo — in konkurencije.

Zoper kugo bojujejo se zdravniki, akoravno še sovražnika prav ne poznajo; zoper lakoto pomagajo nam Amerikanci in železnice, vojske pa odvrčajo naši diplomatje. In vendar so vsi mojstri skaze v naravi!

Jedila in hranila v ožjem pomenu so vse tvarine, katere se nahajajo v živalstvu in rastlinstvu in katere se pretvarjajo v želodci in v črevah v take tvarine, da morejo uzdržavati različne telesne dele in organe gledé njih sestave in celote. Torej živali in rastline so človeku za živež, a le v primerni podobi in sestavi. —

Človeška prebavila, to je ustna duplina s svojimi organi, želodec in čreva, imajo skrbeti za prebavljanje živeža, iz katerega narejajo snov, katera v kri sprejeta nadomešča po delu obrabljene snovi in katere organe uzdržuje. Sploh ima vsak organ delo opravljati, za katero je ustvarjen; tako imajo pljuča uzdrževati dihanje; srce in žilje ima na skrbi krvni obtok i. t. d.

Kakor potrebujejo pljuča za svoje uspešno delovanje dobrega in čistega zraka (v dokaz mnogobrojne bolezni na pljučah pri delavcih v tovarnah, kjer je navadno okužen in slab zrak), tako potreben je tudi želodcu in črevam dober in primeren živež, ako nečemo, da ravno prebavila ne opešajo v svojem delovanju in da za odločeno jim delo ne postanejo nezadostna, kar zopet prouzročuje veliko bolezni, katere se prav različno pri človeku pokazujejo.

Bolnik, kateri si je pokvaril želodec in čreva s slabim in neprimernim živežem, toži, da ga glava in prsa bolé (seveda kaže pri tem zmiraj na želodec); da so mu noge in sploh ves život odpovedale, da je zmiraj truden, kakor da bi ga bil kdo tepel, in če je še toliko spal, je vendar le še zmiraj zaspan in da se nikoli ne odpočije,

kakor kateri drugi zdravi človek, kateri se utrujen uleže, sladko zaspí in po spanji okrepcan in vesel zopet ustane. Ali kakor je povsod navada, da človek v stiskah in nadlogah ne išče pomoči najpoprej tam, kjer bi je našel najlaglje, tava v temi okrog in po velikih ovinkih pride nazadnje vendar tje, kamor bi ga bila morala privedi že zdrava pamet koj v začetku — k zdravniku. Da bi ne imel troškov, skuša si sam odganjati svoje bolečine in neprijetne občutke v želodci in sploh na životu. V ta namen pije žganje in brinjevca — bolj imovitemu mora žena večkrat skuhati vina — katero ga kratek čas omami ter mu kolikor toliko potolaži bolečine. A skoro se vrnejo oni neprijetni občutki bolehavosti, in ker si revež ne ve več pomagati sam, pošlje hlapca ali deklo, časi tudi sam na pot krene, k prvi konjederki kazat vodo in iskat pomoči. Konjederka, prekanjena kakor so vse ženske takega poklica, ve si hitro pomagati ter mu pove, da se je prehladil, da se mu kri okrog srca trdi, in takih neumnosti več dobro vedoč, da se bode bolniku najbolj prikupila s tako diagnozo, ter mu pošlje za drag denar nekoliko vode iz različnih zelišč in koreninine kuhane rekoč, če to ne bo pomagalo, tedaj pa je izgubljen.

Ves potrt pride siromak k zdravniku kot zadnji instanciji svoje nadloge tožit poudarjaje, da vsa domača zdravila ne pomagajo nič, še celo „lopaticne“ kugljice ne!

Pač velikega autoriteta je treba nasproti takemu bolniku in dosti prepričevalnih besed, predno ga prepričaš, da mu ni nič drugega, nego da si je pokvaril želodec s slabo, neprebavljivo jedjo in s slabo pijačo. Z nekako nevernim obrazom te pogleduje, če mu rečeš, da naj malo menj, pa boljše je; naj pusti žganje, in bolezní bode sčasoma konec. Posebno pa si se zameril takemu bolniku,

če mu nečeš puščati in še vzeti tiste kapljice krvi, katera ga še uzdržuje, da popolnoma ne omaga.

V svoji desetletni zdravniški praksi imel sem priliko opazovati nad 30.000 bolnikov, ali vsaj jim svete dajati; in izmed teh jih je bilo največ s kmetov, in reči moram, da največ ljudi na želodci bolnih je na Dolenjskem! Pa kako tudi ne?! Saj je tam revščina doma! Ako vprašaš ljudi, kako živijo, kakšno imajo hrano, in porekli ti bodo: žgance, zelje, repo, krompir v oblicah, močnik i. t. d. — a vedno nezabeljeno!

Da tak živež dan za dnevom, leto za letom — ne izvzemši niti velikih praznikov! — ne zadostuje delavnemu človeku, to bode pač vsakdo izprevidel. Ali kaj hočemo. Kmet prideluje vse, kar mu je potreba za človeški živež; pa kar je dobrega, mora prodati, slabo pa sam doma pojé s svojo družino, če hoče izhajati; to je njegova osoda! Če ga vprašaš, imate mleka? Nimam. Nimate krave? Nimam. Pač žalostno! Naj bi torej naša vlada uvaževala te žalostne razmere, v katerih živijo nekateri Slovenci.

Nočem tukaj razlagati, kakšen mora biti živež, da ugaja človeškemu organizmu, ker to bi bilo večini čitateljev nerazumno; omeniti hočem samo, da mora živež biti raznovrsten. Pogrešati se ne sme niti mesa niti mesne jedi, ali vsaj zabele ne; ne sočivja, ne močnate jedi, kajti že zobovje nam kaže, da nismo ustvarjeni, da bi samo zelnate glave hrustali in travo pulili, ampak naš život potrebuje tudi mesa.

Slab, neprimeren živež teži želodec in čreva, ne more nadomeščati obrabljene snovi v krvi — nasledek je, da oslabi ves život: delavna moč propada, žganjarišča pa rasto!

Slovenske slike.

Opisuje Prostoslav Kretanov.

III. Raznovrstne podobe našega ljudstva.

Ko smo si poprečno ogledali pokrajinski obraz svoje domovine in raznoličnost njenih mest in vasí, ozrmo se naposled še — predno preidemo k posamičnim slikam — po raznovrstnih podobah slovenskega ljudstva. In tudi tukaj razgrne se nam divna, zanimiva slika! Dá, tu še le stopimo pred pravo pisano glumišče življenja, kjer se razodeva čarobna slikovitost našega naroda!

Slovenski rod, dasi maloštevilen in živeč na skromnem tvarišči, jako je mnogovrsten — kolikor po svoji telesni postavi, po obličji, noši in stanovskem poklici, toliko tudi vsled podnebnih uplivov in različnega žitja ter po svojih običajih in narečjih!

V obče je Slovenec krepkega, ravnomočno vzrastelega života; obraz mu je urezan po nekoliko bolj podolgačem kroji, s prijetnimi mehкими potezi, iz katerih se razodeva prijazna blagodušnost; iz očes sije mu jasna modrina; a poglavitna očesna boja, zdi se mi, da je pri nas — rujava, kakor je Slovenec tudi s pogledom na lasé in brado poprečno nekak sredinec med kontrastnima skrajnostima plavolasih Germanov in črnoglavih Romanov.

In vendar, poleg vsega njegovega plemenskega značaja — kolika je različnost med Slovencem, živečim tu v središči domovine in med onim, kateri biva na ti ali oni meji! Tam pa severni strani, kjer se druží z Nemcem, je telesa bolj mesnatega; obličje mu je okrogličasto, ploščnato, manj udolbeno in svetlobojni lasjé mu krijejo glavo. Na jugu pa, kjer je pomešan z laškim življem, je bolj sloké, kitnate rasti; obraz mu je izražen v smelih, izbočenih obrisih; polti je zagorele, lasé ima črne in oči temnobliščeče. Gori po gorotanskih hribih je naš rojak nizke, trščate postave; ob hrvaški meji ali tam v Istri pa zopet bolj pretegnenega života.

In kako je različne rasti in fizijonomije, raznovrsten je Slovenec tudi po svoji noši, ki se mu spreminja zopet po krajévnih razmerah, po merodavnih tvarinah in pridelkih ter mikavnih vzgledih! Doli po ravnini, ob železnici in v mestnih okolica, kjer je v nepretgani dotiki z raznarojeno, po „modnih žurnalih“ oblečeno gospódo in se mu prodajo vsakovrstna narejena oblačila — slekel je Slovenec že davno prvotno svojo narodno opravo ter

se ponaša često z jako čelarno ukrojeno obleko. Narodna noša in preprost, kmetu prikladen obleč ima dan danes v Slovencih še zavetja le po samotnih planinskih zakotjih in po nepribližnih, kozmopolitični modi oddaljenih selih, kamer ne dosepeje vsak židovski krošnjar s preležanim svojim blagom — priča o tem so nam na primer Pohorci in Beli Kranjci. In vender, če si ogleduješ naše ljudstvo po različnih krajih širne domovine, predočuje se ti povsod v drugačni opravi! Tu čvrsti Gorenjec v ozkih irhastih hlačah in višnjevokusnjeni „kamižoli“ — tam drobnostasni Prekmurec v belih košatih bregušah z rumenkastim kožuhom na hrbtu; ob Dravi vidiš v sivo raševino oblečene plavičarje, v Istri pa z rujavo, volnato haljo ogrnene pastirje. Če potuješ po Kranjskem, srečujejo te okroglolična, z mnogoštevilnimi pisanimi jankami našopirjena dekleta, z višnjelkastimi pečami, katerih široke čipke so ubrane v visoke grebene; ako prideš na morskobalo, v Trst, pozdravljajo te ljubki obrazi gologlavih okoličank, s zelenkastimi, zdolaj rudeče ali višnjevo obrobjenimi krili, segajočimi jedva do gležnjev; in ko te pot zavede na Koroško, iznenadijo te majhne temno opravljene ženice, katerim na glavi, vrhu pisane rute čepi črn, kosmat — klobuk! S kratka: povsod drugi obrazi, drugačna obleka — bodi si v Ziljski dolini ali v Beli Krajini; na goriških Brdih ali na Ptujskem polji! In vsak posamični kraj ima zopet nekaj posebnega, označujočega v svoji noši! Kranjski fantje na pr. ponašajo se z rudečimi ali vijoličastimi jopiči, mladiči v Slovenskih goricah pa z — višnjevimi predpasniki; Ščavnicanom na pr. je uzor tako imenovana „cesarska kapa“ s zlato vrstico obrobljena, ko se ob furlanski meji živeči Brici senčijo s širokokrajnimi slamniki, in se poljanci doli ob Muri, posnemajoč „vitezke“ Madžare, postavljajo v bliščeče zlikanih škornjih z visokimi podpetki.

Kdor bi hotel proučevati raznovrstni način oblačenja in njega upliv na telesni razvoj ljudstva, dospel bi do zanimivih sklepov! Le poglejte na pr. — Vipavke, katere se prepasujejo visoko gori pod pazduhi — kolikor njim je podaljšan spodnji del života nasproti ženskam po drugod, kjer se prevezujejo doli ob kovkih, da so okrogle in enakomerne kot snopi. — Da na telesno polt razven podnebja deluje tudi živež, o tem nam pričajo žolti obrazi prebivalcev po onih krajih, kjer se jedila bélijo samo z — oljem.

In naposled: kakó se naše ljudstvo razlikuje po svojih običajih in narečjih; kakó na primer ob ogrski meji ima naš jezik polne samoglasnike; v Primorji laščina mehča goltnike; kako mu tu grmanizmi preprezajo govor, tam hrvaški naglas presnavlja besede — vse to bil bi vreden predmet strokovnjaškemu opazovanju! A nam bodi zadosti tega poprečnega primerjanja najpoglavitejših skrajnostnih kontrastov!

Slovenci smo priprost, poljedelski narod; jedro in temeljna podstava nam je kmečko ljudstvo. In naše ljudstvo je krepko, čilo in zdravo ter se razvija ugodno. Občni napredek ustvarja v njem nove plemenitejše stanove; z gmotno blaginjo razcvitajo se mu dušne sposobnosti in inteligencija blaži tudi njegovo telesno podobo ter mu obseva obličje z božansko milobo — v tem oziru razodevajo se nam, zlasti po mestih, krasne prikazni.

In tako se presnavlja naš narod: iz preprostega seljaka v meščana, obrtnika, učnjaka, in meščanski stan zopet poganja nam panoge plemenitaštva —

Toda obrnimo se naposled k posamičnim pokrajinskim slikam!

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(Vladiko Strosmajerja) imenovala je občina bleška častnega občana. Gosp. Iv. Hribar, ki je bil te dni pri vladiki v Djakovu gost, poroča nam, da je vladiko vest o tem jako razveselila. Dejal je, da se že naprej veseli onih dni, katere je sklenil letošnje poletje preživeti na blejskem jezeru med dragimi mu Slovenci. — Vse častilce Strosmajerjeve — in kateri Slovenec bi ne bil! — bode veselilo čuti, da je vladika kljubu neumornemu svojemu delovanju popolnoma zdrav.

(Razpis daril.) Upravni odbor „Narodne tiskarne“ je razpisal dvoje daril: prvo za štiri, drugo za dva cekina za najboljša podlistka za „Slovenski Narod“. Podlistek mora imeti vsebine vsaj za tri številke „Slov. Naroda“. Gradivo si lahko izbere pisatelj sam, kakeršno si bodi. Znan pisatelj bode določil darilo. Za neobdarovane, a v „Slov. Narodu“ tiskane podlistke, plačala se bode pisateljem primerna nagrada. Pisatelji naj pošljejo spise do konca marca t. l. brez podpisa upravnemu odboru „Narodne tiskarne“, ime svoje pa naj prilože v zapečatenem zavoji.

(V trgovinsko in obrtno zbornico kranjsko) so bili z veliko večino izvoljeni naši gg. kandidatje: J. N. Horak, Miha Pakič sta izvoljena v obrtnem oddelku; v trgovinskem oddelku pa Alfred Ledenik, Jos. Lozar, Janez Knez, Fran Kolman in Vaso Petričič.

V oddelku za veliko obrtnost in za rudarstvo so bili izvoljeni nemčurski kandidatje. Tako ima narodna stranka v zbornici veliko večino; in sicer 19, a nasprotna 5 glasov; in vender je vse uradovanje nemško! Čast zavednim volilcem našim vsled te narodne zmage, kateri gotovo vsi želé, da bi tudi v tej zbornici skoro odevelo nemškutarstvo.

(Slovensko pevsko društvo) je potrdilo c. kr. namestništvo v Gradci. Društvu, katero ima sedež v Ptuj, je namen, gojiti slovensko in sploh slovansko petje, seznanjati občinstvo s slovanskimi skladbami ter po tej poti širiti zavednost med narodom. Potrebe takega društva za Štajarsko ne bomo poudarjali, vsaj smo videli o raznih savnostih, da je že bila nujna potreba osnovati tako slovensko pevsko društvo. Zato so nekateri pevci pri Miklošičevi slavnosti v Ljutomeru sklenili osnovati to pevsko društvo za vse slovenske pokrajine; in kar so ukrenili, so že tudi izvršili. Najglavnejše točke novemu društvu so: Društvenik more biti vsak: gospodje, gospe in gospice. Društveniki so: a) izvršujoči udje plačujejo 1 gld. letnine in 50 kr. ustoppnine; b) ustanovniki jednokrat za vselej, ali pa v dveh obrokih 25 gld.; c) podporniki 2 gld. letnine in 50 kr. ustoppnine in č) častni udje brez vsake dolžnosti. V raznih krajih bode imelo društvo poverjenike, kateri bodo tam voditelji pevcev

(§. 14.). Vsako leto se priredi meseca septembra veliki pevski zbor, katerega se morajo udeležiti vsi udje (§. 18.); sicer pa se smejo prirejati pevski zbori v vsakem okraji, kjer ima društvo svoje društvenike (§. 21.). Od društvenih dohodkov plačuje se tudi potnina k velikim pevskim zborom, ako jo zahteva kateri ud in ako mu jo dovoli odbor (§. 24.). Društvo prične delovati, ako se oglasi vsaj petdeset izvršujočih udov. — Novemu društvu želimo krepke podpore, gmotne in moralne, ker smo prepričani, da bode veliko pospeševalo društveno življenje v slovenskem duhu.

(Slovensko novinarstvo.) V treh dnevih kar zaporedoma dobili smo tri liste. V četrtek, dne 28. februarja je začel izhajati „Ljubljanski list“, večerna priloga deželnemu uradnemu časniku; izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer; odgovorni urednik mu je g. prof. Šuklje. Cena za Ljubljano do konca leta 5 gld.; a po pošti do konca leta 8 gld. 35 kr. — Dne 29. februarja je izšla prva številka „Zadruga“, lista za razpravljanje narodnogospodarskih vprašanj, kot glasilo zveze slovenskih posojilnic; cena temu mesečniku za vse leto 1 gld. 50 kr., urednik g. Makso Veršec, a izdavitelj in lastnik g. Mih. Vošnjak, načelnik zveze slovenskih posojilnic. — In tretji list je „Kmetovalca“, glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva Kranjskega; izhaja dvakrat na mesec; cena 2 gld.; a udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno; urednik g. Gustav Pirca, tajnik družbe.

(„Zadruga“) je strokovni list, kateri se bode pečal s zadevami naših denarnih zavodov ter tako pospeševal njih gmotno razvijanje kažoč nam pota, po katerih bode naš narod dospel do samostalnosti tudi na to stran, zato ga presrečno pozdravljamo. Takisto želimo uspeha „Kmetovalcu“ in ga toplo priporočamo.

Izpod Nanosa, konec februarja. [Izv. dopis.] Kakor znano, gospod E. Kramar je imenovan za potnega učitelja na Primorskem.

O ti priliki je dejal „Slovan“ o kmetijski družbi, ko je izgubilo Kranjsko svojega potnega učitelja, da se je ta stvar izvršila na škodo kmetijstvu. (Toda ne zato, ker je dobila kmetijska družba družega tajnika, namreč g. Pirca, ampak zaradi tega, ker ni zdaj potnega učitelja za Kranjsko, kakor ga imajo druge dežele okrog Kranjskega, kjer je ravno tako, kakor pri nas, pridnim kmetovalcem potreba pouka; zato pričakujemo, da se bode našlo tudi pri nas potrebno število mož, da se namesti potni učitelj za Kranjsko. Uredništvo.) Kaj za Boga! Ali si je mogoče misliti še večje spanje, nego ga je spal odbor do zdaj? Jaz mislim, da ne. Torej slabšega napredka v kmetijstvu na Kranjskem ni se nam bati.

Ako hočemo biti pravični sodniki, moramo reči, da naše društvo životari že mnogo let popolnoma zanemareno. Udov je in udov ni, kajti teh že več let nihče ne povprašuje za njih letne doneske in tako se tudi njim nič ne pošilja, kar se godi vsaj udom našega kroga. Tudi je podružnic, katere niso imele že več let ne jedne seje ter se niti ne ve za dotične odbornike, še za načelnika ne. Ni li to največja zanemarjenost, kar si je moremo misliti, pri društvu, kakeršno je naše kmetijsko društvo? (Zato naj bi bil potni učitelj duša vsem kmetijskim podružnicam, katere naj bi vedno oživljal, če bi katera zamrla; on naj bi vodil in nadzoroval vso stvar. Uredn.)

O tej stvari bi se dalo še veliko pisati, pa recimo: „što bilo, bilo!“ (Naš gospod sotrudnik omenja lepih možnosti zdanjega tajnika c. kr. kmetijske družbe, gosp. G. Pirca, ter poudarja, da ne dvoji, da ne bi novi tajnik imel dobre volje, saj je o volitvi to jasno in javno objubil; torej je treba čakati, kaj nam bode bodočnost o

tem pokazala. Tudi mi smo vedno mislili tako, ker bi ne bilo v korist napredku kmetijstva, ako bi kdo oviral v delovanji katerega delavca; samo družba naj bode pospešnica splošne koristi našega naroda. Uredništvo.)

Gospod urednik! Prav je, da bode tudi „Slovan“ prinašal listke. Saj veste, da se le nepretrgoma pretečne propovedi celo najtrdovratnejši grešnik kaj lahko naveliča. In močno ste z novim letom začeli nas zaspane dramiti, premrle buditi! Moral je človek v sebi poiskati zamrlo svojo slovansko dušo in odpreti svoje oko, da vidi kaj vse se okrog njega godi. In že nekaterokrat smo zahvalni ustali izza mize, ki nam jo pogrinjate tako obilo! Zadnjič pa ste pred nas postavili nekaj čisto novega. Res, tega nam je bilo potreba. Še tako dober jedec si časih rad grlo pomoči, pravi zato, da rajše doli steče, da potem laglje použiva. O, ti gastronom, boste dejali! Le počasi prosim, gospod urednik! Zakon narave je tak. Čaša vina se prilega, in večkrat nam jo odslej natočite! Sredi obeda, ali pa bolj h koncu? Ta razlika ni tako važna. Tudi ni, da bi prav vselej moral biti šampanjec, bordó ali pa prosekovec, kar imajo posebno ženske (in otroci) rade; tudi dolnjček je dober, če malo potrese, nič ne dé, samo da soda ne prejé. Listek — pa čaša vina! Sedaj me razumete. Odveč bi bilo, opozarjati še vas, kako visok kurz ima listek v sedanjih Slovencih. Listek, bojišče — perflnik! (Skoro bi človek vzdihnil: „Kaj pa je tebe treba biló!“ Zdi se vam, kaj mislim.) In zdaj smo že rumene cekine razpisali za najboljše listke! Pa da bi ravno „Slovan“ hodil brez listka po svetu! Listek — pa čaša vina!

Prvo čašo nastregel nam je zadnjič Spectabilis, listkarjev starejšina. To je pravo, slovansko. In dobro si je treba to zapomniti in praviti od ust do ust. Kaj menite, zakaj? Jaz mislim zato, da se Francozi, ki pridejo čez osemdeset let za nami na svet, ne bodo prepirali, kdo je v „Slovana“ prvi listek napisal, kakor se mi zdanji Slovenci prepiramo, kateri abbé je oča prvemu listku v „Journal des Débats“. To bi bilo kaj groznega; Bog ne daj, če bi si francoski bogovi ob Seni tako v lase skočili, kakor so si naši slovenski ob tožni Ljubljanci! To že ni bil boj, nego mesarsko klanje. Sicer je moje srce z narodnim ponosom do vrha napolnjeno, kadar pomislim, da bi nam v časih bodočih Francozje utegnili povrniti zanimanje in ljubezen, ki jo mi imamo do njihove — revolucije. Ali bi nas ne veselilo še v grobu, ako bi se častitljiv francoski akademik po pariških bulevardih (ne v ljubljanski Zvezdi) na prsi tolkel, da on najbolje v vsej Franciji (ne v Avstriji) pozna slovansko revolucijo naše dobe, da zlasti našega Robespiera (tu ne mislim g. prof. Šukljeja) pozna do zadnje dlake, bolje nego so ga poznali njegovi rojaki? To bi lepo bilo, veselo, kratkočasno za nas. Pa za Francoze? Kader bi se imele na površji francoskega potopa sem ter tja metati (ostuden pogled!) take stvari, ki . . . . ., tedaj si, gospod urednik, ne želiva biti Francoza!

Ali, gospod urednik, prišel bode mir v našo Bosno! Miru in sprave golobček je list prinesel v svojem kljunčku. In vodé stopile bodo nazaj v svoje struge, in vse bode oživelo, vse ozelenelo! In slinast polž, kateri od svoje hiše nič davka ne plačuje, lezel bode*) po naših cestah, in njemu, slinastemu polžu, se bode klanjalo vse in hrasta ponosni vrhovi se mu bodo pripogibali prav do tal. To bode mir, to pokorščina! . . .

D. Antonijev.

*) Resnično! Že leze slinasti polž . . . Op. uredništva.

Ostali slovanski svet.

(*Glagolska maša v Dobrovniku.*) Že nekaj časa se služi v Dobrovniku glagolska maša v slovanskem jeziku, kar posebno ugaja narodu, a ostali omikani svet se čudi temu. Nedavno je služil tako mašo glagolaš g. Matešan v Dobrovniku dva dni zaporedoma. Ljudje so malo gledali, potem pa se privadili. Gospe in gospice niso mogle izmoliti svojih italijanskih in nemških molitev, tako pazno so poslušale slovansko službo božjo.

(*Postna okrožnica vladike J. J. Strosmajerja.*) Vladina predloga v ogrskem državnem zboru o zakonu med krščani in židi dala je povod vladiki Strosmajerju, da je o tej zadevi izpregovoril v svoji letošnji postni okrožnici. Ta okrožnica je razdeljena v dvoje poglavij. V prvem dokazuje vladika, da se: „zakonu med krščanom in nekrščanom protivi svetost krščanskega zakona in uzvišeni namen ljudskega preporoda, ki ga je Jezus sam nerazdružno zvezal s sakramentom krščanskega zakona;“ v drugem pa se obrača proti dvoženstvu in dvomoštvu, katero se je iz jutrovih dežel začelo širiti po njegovi vladikovini. Kakor je vse, kar prihaja iz peresa Strosmajerjevega, dovršeno v polnem pomenu besede, tako tudi letošnja okrožnica, katera na vsakega — in tudi še tako posvetnega čitatelja — mora uplivati s svojo filozofijo in pravo ljubeznijo, s katero je napolnjeno vladičino srce do vseh sinov matere Slave brez razločka njihovega veroizpovedanja. Okrožnica, dasi pisana v pravem katoliškem zmislu, je namreč ob enem tudi krasna apologetika krščanskega mišljenja in učenja pravoslavne cerkve, o kateri vladika dokazuje, da je vedno odločno zametavala vsak poskus zakonske zveze med krščani in drugoverci. Resnična ta okrožnica je dokaz, da je Josip Juraj Strosmajer prava „zvezda med vladikami katoliške cerkve“.

(*„Sloboda“*) je obustavljena začasno vsled kazenske preiskave proti urednikoma g. Franu Folnegoviču in dr. Davidu Starčeviću. Toda s tem ni list ugonobljen; uredništvo naznanja, naj občinstvo potrpi za kateri dan.

(*Spominska cerkev na Šejnovskem polju.*) Komu niso znani sijajni uspehi ruskega orožja v soteskah Šipke in po zabalkanskih ravninah tečajem poslednje ruskoturške vojske? Z nenavadno hitrostjo in neustrašenostjo, da je o njej strmela vsa Evropa, prekoračil je general Gurko s svojo četo „udatnih kozakov“ klanec Šipko in prodril do samega Plovdiva, razpršivši medpotoma vse turške voje. V spomin na to in v spomin na požrtvovalno vojno, katero je bojevala Rusija za jednokrvne brate Bolgare, da jih osvobodi krutega turškega jarma, ima se na Šejnovskem polju, nedaleč od Šipke, ki je napojeno s krvjo ruskih vojakov, sezidati spominska cerkev. Zbirke za zidanje te cerkve začele so se leta 1879. in nabralo se je do konca leta 1882. 564.950 rubljev (903.920 gld.). Za ta denar bode lahko mogoče zidati krasen hram božji, ki bode poznim unukom pričal o bratovski ljubezni in požrtvovalni vzajemnosti slovanski.

(*„Slovanstvo ve svých zpěvech“*) je naslov zbirki narodnih pesmi slovanskih, katero je začel izdavat L. Kuba, učitelj v Kutni gori na Češkem. Prvi zvezek se pošlje vsakemu na ogled, kdor se oglasi. Cena zvezku 35 kr., a na velinovem papirju 60 kr. Vse delo bo imelo 10 zvezkov, a vsak zvezek bode imel v sebi proizvode jednega slovanskega naroda.

(*Naseljevanje v Bosni.*) Izmed Banjaluke in Gradiške v Mahovljanah so se naselili Tirołci. Tako imamo tukaj poleg pruskih protestantov in kalvinov, katerih je dokaj med Banjaluko in Gradiško, še italijanskih iredentistov! Tem priseljencem se uraduje v njihovem materinem jeziku, a v vseh drugih uradih, kamor koli prideš, uraduje se tudi samo nemški! Srbohrvatom je to velika nadloga,

ker morajo z nemškimi naznanili hoditi od Petra do Pavla, da jim jih raztolmači, in srečen mora biti, kdor najde človeka, kateri zna nemški. Tako vidimo, da se širi nemščina povsod, da mora ves narod trpeti poleg tega. — Tudi na dalmatinskih otokih (na Cresu) so začeli nemški uradniki siliti nemščino v vse urade, dasi je narod ne zna, ker inteligencija govori poleg hrvaščine tudi italijanski.

(*Učna žena.*) Na vseučilišču v Stockholmu je začela te dni predavati matematiko Rusinja gospa Kovaljevskij. Vseučilišče v švedski prestolnici je bilo ustanovljeno pred nekaterimi leti na prostovoljne stroške.

(*Prvi vlak*) srbske državne železnice je došel v Niš dne 13. februvarja t. leta.

(*Pod naslovom „Iz putevih zametek po Horvaciji“*) priobčil je J. Sazonovič v januarskem zvezku „izvestij slavjanskago blagotvoriteljnago občestva“ prekrasen članek o značaji hrvaškega naroda in o razvoji njegovega glavnega mesta Zagreba.

(*„Nero“*) je naslov novi ruski operi slavnega ruskega umetnika Rubinstejna, katera se je pela te dni prvič v Petrogradu v navzočnosti carja, carice in vse carske rodovine. Novine poročajo, da še take slavnosti ni davno videla ruska prestolnica, ker ploskanja, občni radosti ni bilo ni konca ni kraja.

(*Zgodovina Črne gore.*) Koga zanima zgodovina Črne gore, temu bode podala mnogo novih pojasnil Marka Dragoviča knjiga: „Mitropolit crnogorski Vasilije Petrovič, ili istorija Crne gore od 1750 do 1766 godine.“ M. Dragović, „sekretar min. prosv. i crkv. djela“ na Cetinji je zajemal gradivo iz arhivov v Moskvi, Petrogradu in na Cetinji. Knjiga bo imela 7 do 8 tiskanih pol.; cena 1 gld.; kdor jo želi, naj si jo naroči zdaj, ker se bode te knjige tiskalo samo 200 iztisov.

(*Ivan Zajc.*) prvi hrvaški skladatelj piše novo komično opero: „Vračarica“. Besede te opere so od Avgusta Harambašića.

(*Slavnege pesnika Branka Radičevića „Džački rastanak“*) o katerem bomo priobčili kratko razpravo v jedni prihodnjih številka našega lista, pride skoro na svetlo v italijanskem prevodu, ki ga je oskrbel slavni novelist D. Ciampoli, profesor italijanskega slovestva na kr. liceji v Jakinu (Ancona). „Džački rastanak“, krasno srbsko kolo, je jedna od najlepših pesni Brankovih, ki jo zna na pamet vsaka Srbkinja in Srbin, odrasli ljudje in otroci. — Ciampolu su znana slovanska slovestva; znana mu je Miklošičeva slovnica, ruski klasiki, Mažuraničev epos „Smrt Smail age“, pesmi Preradovičeve in pesmi Zmaja Jovanoviča. Politični in literarni list „Il Pungolo“ v Milanu poroča, da bode o novem letu pri našal „Dim“ Ivana Turgénjeva, s katerim si je Ciampoli prijateljski dopisaval.

(*Gledališče na Cetinji.*) Predstava „Balkanske carice“, drama kneza Nikole I., ni ostala brez uspeha. Dobrovoljno gledališko društvo čitalnice cetinjske bode skoro predstavljalo L. Kostića krasno tragedijo: „Maksim Crnojevič“.

(*„Bulgarskomakedonsko blagotvoriteljno društvo“*) imenuje se društvo, ki se je proti koncu preteklega leta osnovalo v Sređci ter si postavilo nalogo, da vzdržuje ubožne bolgarske mladeniče iz Macedonije v učiteljskih izobraževališčih kneževine. Ustanoviti namerava v ta namen takoj, ko mu bodo dopuščala sredstva, tudi posebno učiteljsko izobraževališče. — To društvo je posebne važnosti zato, ker macedonski Bolgari nimajo dobrih in rodoljubnih učiteljev, ki bi bili ob enem pionirji za združenje te dežele z materjo zemljo.

Razne novice.

(*Neimenovani.*) V Marseillu je v zaporu človek, kateri noče povedati svojega imena; vsa vprašanja so zastoj, sodišče ni še moglo izvedeti, kdo je ta mož. — Tega človeka so našli v gozdu. Tu je bil brez obleke, ležal je na slami in je imel samo jedno palico z bodalom. Sodnik je poslal na vse kraje njegovo sliko, da bi se mu prišlo na sled; ali ves trud je zastoj. Nepoznani človek je zaprt zaradi potepanja. Zatoženec je jako prijazna oseba in je dejal predsedniku in državnemu odvetniku, da ne more povedati svojega imena, ker noče kompromitovati svojo rodbino. Samo toliko je vendar povedal, da se je poročil l. 1853., da je v Parizi napravil vse svoje imenje čez 100.000 frankov. Potem je postal samotar ter je dospel v Marseille, kjer je v okolici našel zapuščeno kočico, v katero se je skrivil ter živel samo o sadji in polževih. — Ker sodnik ni nikakor mogel izvedeti imena, obsodil ga je na 15 dni zopora zaradi potepanja. — Ta obsodba je bila „neimenovanemu“ po volji ter je že zapustil zapor z nekim dostojanstvom.

(*Koliko dijakov ima Nemčija.*) Prof. Konrad v Halli je izračunal (v svoji knjigi: „Das Universitätsstudium in Deutschland während der letzten 50 Jahre“), da je zdaj na Nemškem več nego 1.5% dijakov vsega nemškega moškega prebivalstva.

(*Spiritist Bastian.*) Nadvojvoda Ivan in cesarjevič Rudolf sta hotela priti na sled glasovitemu Bastianu, znanemu spiritistu, kateri se pogovarja z duhovi iz onega sveta ter jih zna privabiti v sobo, koder se mu poljubi. Ta Bastian je tedaj kazal nedavno na Dunaji pred vojvodo Ivanom svojo čarobno moč. Nadvojvoda Ivan ga je povabil v neko stanovanje, v katero je Bastian prinesel vse svoje aparate in „medium“ — neko priletno Madžarko. Nadvojvodo Ivana in to Madžarko je zaprl Bastian v omaro, a ostalo občinstvo je bilo v sobi. Bastian je Madžarki zvezal roke na hrbtu, da se ni mogla ganiti. Toda vse to na videz, ko se je začela prava predstava, razvezal si je ta „medium“ roke, ženska je začela šepetati, da se je slišalo, kakor da bi res ta glas prihajal iz onega sveta; tipala je nadvojvodo po glavi in slekla mu je suknjo, kar pa ni šlo z lahka, ker je odtrgala gorenji gumb pri suknji. Nadvojvoda je pozneje sam povedal, da

je to sleparstvo. Bastian ima res neke priprave, s katerimi stvarja v sobi duhove; in ti duhovi Bastianovi so ponajveč ženske, katere daje pokazati le občinstvu. To je sicer vse lepo gledati, ali imeti te podobe za prave je sleparstvo.

(*Črvi so deževali.*) V okolici Abo na Finskem so opazovali čudno prikazen, namreč da so z dežjem ali snegom vred padali črvi na zemljo. Ko je zadnje dni meseca januarja veliko sneževalo, palo je tudi mnogo črvov z neba. Te sive živalice so imele črne glavice in so lazile kaj veselo po snegu. Med njimi je bilo tudi mnogo glist. To nenavadno prikazen so opazovali na Švedskem mnogokrat zadnji čas.

(*Tretje madžarsko vseučilišče.*) Že dokaj časa snujejo Madžarji načrt za tretje vseučilišče. Dotična naučna komisija se je izrekla z vsemi glasovi zoper jednega za to, da je potreba še tretjega vseučilišča, katero naj bi bilo v Segedinu. Načrt se bode izročil državnemu zboru peštanskemu v potrdilo.

(*Najstarejša žena na svetu*) je neka starka v ruski vasi Ivanovski, kateri je 150 let. Starka še ima vse zobe in zdrave. Otrok je imela dvajsetero; od teh še živi samo dvoje: sedemdesetletni sin in devetdesetletna hči.

(*Visiting Ladies.*) Nikjer niso ženske tako postržljive, kakor ravno na Angleškem. Tukaj se je pokazala neka vrsta novega društva, katero je brez načelnika. Mlade gospice hodijo dan na dan v bolnišnice obiskovat bolnikov ter jih tolažiti. Starejše dame hodijo k bolnikom ter jim bero kaj iz svetega pisma, in sicer vsak dan. Taka dama ustopi kar sama v sobo, kjer so bolniki in odide ne meneč se za nikogar. Mlade lepe gospice pa prinašajo bolnikom cvetlice vsak dan, in kar je mikavno, ta mlada zdrava bitja delé cvetice rajši mladim bolnikom, nego starejšim. Tretja vrsta takih gospic so pevke. Po tri po štiri se jih zbere pa pojó bolnikom psalme, da jih je veselje poslušati. Te „visiting Ladies“ hodijo tudi v šole in k revčekom ter jih tolažijo, podpirajo, česar je že kateremu potreba. In pri vseh teh angleških dobrotkah se je zapazilo, da imajo rajši moške nego ženske, da rajši občujejo z moškimi v bolnišnicah.

Politični razgled.

Dva lista: „Slovenski Gospodar“ in „Süddeutsche Post“ je obustavilo okrožno sodišče v Celji, ker se odgovorna urednika ne pečata z uredništvom. C. kr. finančno ravnateljstvo v Gradcu pa je ukazalo, da se na zahtevanje morajo davati Nemcem dačne knjižice samo z nemškimi besedami, a ne tudi s slovenskimi. Ravnateljstvo je tako ukrenilo na pritožbo samo jednega ptujskega nemčurja; zdaj si bo tudi morebiti izvojeval za se ves slovenski narod na Štajarskem iste pravice.

Še le zdaj vidijo nasprotniki, kako nevarni so postali anarhisti in kako potrebne so bile izjemne naredbe, kajti pravno politično poverjeništvu gosposke zbornice poroča, da so se anarhisti že od l. 1879. dobro ugnezdili

in začeli na vse strani izpodkopavati skrivce in prav fanično temeljno podstavo društvenemu življenju. Ker jim ne ugaja policija na Dunaji, razpršili so se v Budimpešto, kjer so jih že nekaj zaprli; a tudi Zagreb ni ostal prost od teh pritepencev; tudi tukaj je policija našla novine: „Zukunft“ ter je zaprla dva urarja.

Naš cesarjevič Rudolf bode potoval s cesaričino o Veliki noči na iztok čez Beli grad. Vse potovanje bode trpelo kakih 14 dni. Cesarjevič se bode mudil v Belem gradu, Bukureštu in v Carjigradu; v teh mestih bode namreč obiskal vladarje dotičnih držav.

Kronanje srbskega kralja Milana je načelno določeno ter se bode vršilo bržkone še jeseni v samostanu Žiči.

Tržne cene v Ljubljani

dne 5. marca:

Hektoliter: pšenica 8 gld. 12 kr., ječmena 5 gld. 20 kr., ovsa 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 53 kr., prosa 5 gld. 71 kr., koruze 5 gld. 40 kr., krompirja 3 gld. 38 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: goveje masti 94 kr., svinjske masti 86 kr., surove slanin 64 kr., okajene slanin 72 kr., masla 85 kr., govejega mesa 62 kr., teletine 64 kr., svinjine 64 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišče 55 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 2 gld. 5 kr.

Listnica upravnštva. — G. K. v P.: Številka 2. nam je že tudi pošla; torej Vam ne moremo ustredi ž njo.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnštvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisek „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.